

Jos Douma ontdekte Jezus

Jos Douma (35) is inmiddels zes jaar predikant van de gereformeerd-vrijgemaakte kerk. Tot een echte bekering kwam hij echter pas twee jaar geleden. Hij ontdekte toen de gemeenschap met Christus. Oergereformeerd vindt hij het zelf. Om zijn ontdekking te delen, schreef hij het boek *Jezus ontdekken-33dagenboek*.

De kerk in Haarlem waar Jos Douma voorgaat, is gehuisvest in een voormalige bioscoop. De foyer is nog goed herkenbaar en de kerkzaal was vroeger filmzaal. Bruine stoelen en groene wanden verraden dat er sinds de jaren zeventig weinig meer aan het interieur is gedaan. Alleen het podium is onlangs vernieuwd en springt er met zijn moderne vormgeving uit. Douma is zichtbaar op zijn gemak in deze ambi-

ance en kiest rustig en bedachtzaam zijn woorden als hij over de grote verandering in zijn leven vertelt.

Wat is uw achtergrond en hoe bent u tot bekering gekomen?

“Ik ben groot geworden binnen de gereformeerd-vrijgemaakte kerken. Het was altijd een gesloten bolwerk, maar dat is nu zo’n beetje voorbij. Ik heb een rustige, gematigde ontwikkeling door-

gemaakt in mijn geloofsbeleving. Maar tot bekering kwam ik eigenlijk pas echt toen ik al een aantal jaren predikant was. Die omkeer vond plaats tijdens de veertigdagentijd van 2002. Toen kwam ik tot een verdieping in mijn geloof. Ik geloofde al wel, maar Jezus had maar een heel matige plaats in mijn leven.

Ik ben groot geworden met ‘Christus’, als een vrij afstandelijk Persoon. Als het over Jezus ging in de kerk, dan was dat meer in de sfeer van een waarschuwing tegen evangelischen die toch wel erg oppervlakkig met het geloof omgingen. De prediking plaatste Christus als een boog over mijn leven. Hij was gekruisigd en opgestaan, zit nu aan de rechterhand van God en zal terugkomen. Pas in 2002 ontdekte ik dat Christus in ons wil wonen.”

Spirituele christologie

Wat was de aanleiding voor deze ontdekking?

“Ik studeerde aan de Theologische Uni-

versiteit van Kampen en schreef een dissertatie over de spirituele dimensie van het preekproces. Die dissertatie was heel sterk doordacht vanuit het werk van de Heilige Geest. Toen ik het af had, dacht ik bij mezelf: Hoe kan het dat ik zoveel aandacht heb besteed aan het werk van de Heilige Geest en zo weinig over Jezus heb geschreven? Als

...Gemeenschap met Jezus is zo gereformeerd. Het is een kerngegeven...

een soort correctie plaatste ik een icoon van Jezus met een geopende Bijbel op de voorkant van mijn dissertatie, maar helemaal lekker zat het me niet. Theologisch gezien hoorde het bij elkaar, wist ik. In de veertigdagentijd die volgde, bad ik daarom voortdurend: God wilt u me laten zien wie Jezus is?”

"In diezelfde tijd las ik ook het boek van de christelijk-gereformeerde professor W. van 't Spijker *Gemeenschap met Christus*. Ook vond ik toen de term 'spirituele christologie': ik moest Christus veel meer via zijn Geest (Spiritus) leren kennen, minder afstandelijk. We moeten juist afhankelijk van Hem zijn. In feite is dat oergereformeerd! Maar ik

...Ik heb heel veel aan Jezus gedacht. Soms lag ik er 's nachts blij wakker van...

had het niet meegekregen. Ik las over de term: solus Christus. Daar had ik nog nooit van gehoord, terwijl ik met de rest was 'doodgegooid' (sola scriptura, sola gratia, sola fide, soli Deo gloria, red.). Eigenlijk neem ik dat mijn kerk achteraf wel kwalijk. Gemeenschap met Jezus is zo gereformeerd. Het is een kerngegeven. De institutie van Calvin gaat erover en ook bijvoorbeeld de theologie van Bavinck."

"De verhoudingen in onze kerk zijn verkeerd komen te liggen. De nadruk lag altijd sterk op het verbond. Daardoor raakte Christus wel eens op de achtergrond: Hij ging schuil achter 'het verbond'. Ik gebruik wel eens het beeld van een computer. In een tekenprogramma kun je twee plaatjes achter elkaar plaatsen, en je kunt ze van plaats laten verwisselen. Het verbond is als het ware voor Jezus gekomen. Ik wil dat weer omdraaien.

Ook lag de nadruk van oudsher op het collectieve. Verder werd er gesproken over de belofte, maar meteen ook over de eis. Het was weinig genadig. Daar-

naast was de prediking over het algemeen sterk oudtestamentisch gekleurd. In het Nieuwe Testament gaat het over het Nieuwe Verbond, maar bij ons ging het altijd meteen over Abraham."

Persoonlijke missie

Wat gebeurde er met u na deze ontdekking, wat veranderde er?

"Ik snapte toen voor het eerst wat vreugde was. Het was een intensieve periode. Het was heerlijk. Ik heb heel veel aan Jezus gedacht. Soms lag ik er 's nachts blij wakker van. Het was een echte, blijvende vreugde in Christus. Mijn werk en mijn wezen zijn daardoor bestempeld. Vervolgens wilde ik ook aan mijn gemeente duidelijk maken, dat we het alleen in Jezus kunnen vinden."

In zijn kerkenraad speelde destijds echter een conflict. De stress die dat met zich meebracht, sloeg over naar het gezin Douma en de dominee besloot een periode te stoppen totdat er hulp van buitenaf zou komen. Na drie maanden kon Douma gelukkig weer aan de slag. Deze moeilijke periode had ook een goede kant. "Ik zag in die tijd heel duidelijk dat ik dingen niet naar mijn hand kon zetten. Het was een voedingsbodem om te ontdekken dat ik Jezus nodig had." Ook gaf het verlot hem de mogelijkheid eens wat boeken te lezen over leiderschap. Hij denkt dat leiderschap tegenwoordig het grootste probleem in kerken is. Zelf had Douma veel aan het boek *Leiderschap bij verandering* van John P. Kotter. Door dat boek kwam hij tot het besef dat hij fouten had gemaakt in het communiceren van zijn visie met de gemeente. Daarnaast resulteerde deze periode in het formuleren van een persoonlijke missie, namelijk: Christus centraal in prediking, spiritualiteit en theologie."

Welk doel heeft u met uw missie voor ogen?

Mijn doel is om op alle mogelijke niveaus Christus centraal te stellen. Dat heeft invloed gehad op bijvoorbeeld de gemeentevisie. Voordat ik in mijn huidige gemeente (Haarlem, red.) het beroep aannam, heb ik aangegeven: Christus zal heel erg centraal staan. We hebben toen een visiedag in de kerkenraad gehad en vonden elkaar.

Die gemeentevisie heeft anderhalf jaar later ook consequenties voor bijvoorbeeld de samenwerking met andere kerken. Een ouderling zei: 'Van een grensdenken zijn we overgegaan tot een centrumdenken.' Denkpatronen veranderen. Wanneer Jezus Christus werkelijk het fundament is, sta je open voor anderen die datzelfde fundament hebben.

Aan de andere kant komt het ook aan het licht wanneer mensen een ander fundament onder hun leven hebben, bijvoorbeeld kerkordelijke afspraken of het feit dat ze al vaak in de kerkenraad hebben gezeten. Ik roep mensen op hun zekerheden los te laten en hun zekerheid alleen in Jezus te vinden."

Mensen bij Jezus brengen

In welke opzichten is uw predikantschap veranderd?

"Allereerst zijn mijn preken erg veranderd. Ik preek heel nadrukkelijk en direct Jezus. Tot vervelens toe, volgens sommige mensen. Mijn preken hebben daardoor een heel eigen kleur. Ook vertrouwd ik meer op de Geest van Christus. De eerste jaren van mijn predikantschap werkte ik mijn preken tot in de puntjes uit en schreef ze helemaal uit. Natuurlijk waren die preken ook wel tot zegen.

Ik beseftte echter dat ik niet helemaal op Christus vertrouwde, maar mijn zekerheid zocht in het uitgeschrevene. Sinds vorig jaar, preek ik vrijmoediger. Ik bereid mijn preken nog wel goed voor, maar hoe ik het uiteindelijk ga zeggen laat ik aan het moment over."

"Catechese omschrijf ik nu als 'jongeren bij Jezus brengen', voorheen was dat de leer van de kerk doorgeven aan verbondskinderen. Ik onderstreep het belang van het maken van een keuze voor Jezus. Heb jij die keuze al gemaakt, vraag ik ze.

Sommige ouders hebben een beetje

www.josdouma.nl

moeite met mijn nieuwe aanpak. Ze vinden het bijvoorbeeld vervelend dat hun kinderen niets meer uit hun hoofd hoeven te leren en ze hechten er waarde aan dat hun kinderen de kerkgeschiedenis leren. Bij de groep van 20-35 jaar in de gemeente gebeurt heel veel. Daar is veel openheid om Jezus radicaal te dienen. Er zijn ook jongeren van twintig die niet meer naar de dienst op zondag komen, maar nog wel naar catechisatie.”

“Ook mijn manier van pastoraat is drastisch veranderd. Daar ligt de focus nu ook op het bij Jezus brengen. Het eigene van de oude mens en van de duivel is dat we bij Jezus weggaan. Ik confronteer mensen nu, waar ik vroeger luisterde, meehuilde en bad. Nu vraag ik: ‘Ken je Jezus wel?’ ‘Laat je het wel aan Jezus over?’ Mensen reageren verheugd. Ze zitten niet te wachten op zalvend meegehuil. Natuurlijk benader ik ze op een liefdevolle manier, wat iemand ook doet of heeft gedaan. Jezus is anders dan ze altijd gedacht hebben. Mensen veranderen.”

Onvolwassen geloof

U schreef in uw kerkblad: ‘Ik wil graag dat we samen een denkproces ingaan rond de vraag: Om wie gaat het in de kerk? Het antwoord op die vraag moeten we ons opnieuw toe-eigenen.’ Is het zo erg?

“In de vrijgemaakte kerken is nu na zes-tig jaar een enorme verwarring. Er is van alles in beweging. Mensen met verschillende standpunten willen verschillende kanten op. De vraag is: wat moeten we nu? Ik vind het zorgwekkend dat er niemand is die een positieve weg wijst. Daar ontbreekt het aan. We blijven hangen in tegenstellingen. Zelf ben ik ervan overtuigd dat alles wordt opgelost en tegenstellingen minder belangrijk worden als je vanuit Jezus Christus gaat

denken. Het lijkt wel alsof mensen dat niet geloven.”

Met zijn boek wil Douma een weg wijzen uit de verwarring. In het boek helpt hij de lezer 33 dagen lang om een persoonlijke relatie met Christus te ontwikkelen of om daarin verder te groeien.

Shockerend

“In mijn eigen kerk kennen veel gelovigen Jezus alleen maar van vergeving tot vergeving. Dat komt ondermeer door genoemde eenzijdige accenten. Er is een onvolwassenheid van geloof. Ook onder ouderen en voorgangers. Ze weten niet veel meer dan dat Jezus voor hen gestorven is.” Douma legt de schuld daarvoor zeker ook bij de kerk. “Heel veel mensen hebben nooit over overgave aan Christus geleerd, of het is ze nooit gevraagd. Ik vind het shockerend dat niemand me ooit rechtstreeks heeft gevraagd of ik mijn leven aan Jezus heb gegeven. Die ervaring helpt mij om geduldig te zijn met mensen die dat moeilijk vinden. Het is ook voorzeggend in de Schrift. Mensen bouwen hun zekerheden op van alles en nog wat, maar niet op Jezus. Alleen voor de dood mis-schieten, als een soort levensverzekering. Praten over een persoonlijke relatie met Jezus is voor veel mensen daarnaast vaak te persoonlijk, te individualistisch en te veel op het gevoel af.”

Verdieping

Welke doelgroep heeft u met het boek voor ogen?

“Mijn eerste doelgroep zijn vrijgemaakte gereformeerden die er van overtuigd zijn dat er meer moet zijn. Wat de uiteindelijke doelgroep wordt, zal blijken uit het gebruik. Er zijn al verschillende initiatieven aangekondigd.

Het boek is geschikt voor kleine groepen, bijbelstudiegroepen, een speciale

‘Jezus-ontdekkengroep’ of zelfs een gemeentebreed project van ‘33 Christocentrische dagen’. Het kan ook goed dienen als boek om verder te gaan na de Alpha-cursus.”

Wat vindt u van de veertig doelgerichte dagen van Rick Warren?

“Ik vind het een heel mooi boek. Rick Warren is een goede schrijver. In onze kringen raakt het een goede snaar: het is persoonlijk geschreven. Het is ook heel confronterend. Het gaat niet om jou,

...Catechese omschrijf ik nu als ‘jongeren bij Jezus brengen’ ...

het gaat om Gods eer. Maar Warren gaat er niet diep op in wie Christus is. Mijn boek sluit aan bij het derde doel: Christus gelijkvormig worden. Ik surf mee op de golven van Doelgericht Leven.

Is er niet een gevaar dat uw boek nu zal worden gezien als bijvoorbeeld de Jos Douma-methode?

“De bedoeling is dat het concept Christocentrische gemeente verder uitgewerkt gaat worden door een club van predikanten. Ik heb een voorstel gedaan om een traject van vijf jaar in te gaan om door te denken wat het betekent om een gemeente te zijn waarin Christus centraal staat. De contouren daarvan heb ik geschetst. Dat kunnen we samen verder invullen. De insteek zal theologisch-praktisch zijn: eerst komt de theologie en die vertalen we vervolgens direct door naar de praktijk. Het gaat niet om psychologie en niet om vorm. Verdieping, dat geeft echte groei.

Willow Creek en Purpose Driven Church groeien ook omdat er een heel diepe theologische kern in zit.”

Is het niet eenzijdig, om je alleen op Jezus te richten?

“Het boek is opgebouwd vanuit de drie-eenheid. Eerst is er een werkelijke overgave aan Christus nodig. De Bijbel is volstrekt duidelijk. Christus kennen is alles. En via Christus leren we ook trinitarisch, eschatologisch en verbondsma-tig te denken.”

Hoe belangrijk vindt u het om als predikant een persoonlijke missie te formuleren?

“Mijn missie heeft mijn werk veel duidelijker richting gegeven. Ik kan makkelijker zeggen ‘dit doe ik wel en dit niet’. Je leest wel eens over een versnipperde agenda. Ik herken dat niet. Ik doe geen dingen die niet bij mijn werk horen. Ik vind een missie heel belangrijk. Veel predikanten laten het maar gebeuren dat van alles en nog wat hun agenda volgooit. Ik heb het wel druk, maar ik ervaar dat niet als stress. Stress komt van dingen die niet lukken, of het doen van dingen die je eigenlijk niet wilt doen.”

Suzanna Blackmore

Boeken van Jos Douma:

- *Jezus ontdekken. 33dagenboek, Kok Kampen, 2004 (ISBN-nummer: 90 435 0987 6).*
- *Op het spoor van meditatie. Biddend luisteren naar Gods Woord, Kok Kampen, 2002 (ISBN-nummer: 90 435 0522 8).*
- *Veni Creator Spiritus. De meditatie en het preekproces, Kok Kampen, 2000 (ISBN-nummer: 90 242 6309 3).*

www.jezusontdekken.nl